

הנשרפין פרק תשיעי סנהדרין

ע"ה

עין משפט נר מצוה

בא מיי פ"ד מהל' רוצה
הלכה ו סגן לאוין
קסג:
בב ב מיי פ"ב הלכה
ח:
בב ג ד מיי פ"ב הלכה ז:
בב ה ו מיי פ"ב הלכה ז:
בב ז מיי פ"ב הלכה ז:
אסורי ביאה הי"ב
ל תור לה"ע סי' כ:
ל ח ט מיי פ"ב מהל'
עדות הלכה ז:
לא י כ מיי פ"ב מהל' מקי
מנון הלכה ז:
לב ל מיי פ"ב הלכה ח:
לב מ מיי פ"ד מהל' רוצה
הלכה ג ה:

בגוסם בידי אדם. מימה אותו שעשאו גוסס אמאי פטור הא רוב גוססין למיטה^א ואמרינן זריש בן סורר (לעיל דף סט:) דהולכין צדיקי נפשות אחר הרוב והמכה חזירו ואמרוהו למיטה ומת מי לא מייחיד והא נמי אמוד למיטה הוא וי"ל דליון שהקילה עליו תורה שחושבין אותו כדאמרינן

בצמון זלע"פ שאמרוהו למיטה אין הורגין כל זמן שהוא חי וזימנין נמי לאומדין למיטה ומי אף על גב דרובא מיימי הלכך כיון שצא אחר והרגו פטור ומדע דהא אשכחן גוסס צדיקי שמיס נחשב כמי לחייב את ההורגו אע"ג דרוב גוססין למיטה הלכך אין לתמוה צגוסס צדיקי אדם אס נחשבנו כמי לפטור מי שעשאו גוסס:

מר מדמי ליה לטריפה וכו'. אף על גב דקראי קא דרשי אינטרין ליה להני טעמי:

ההורג את הטריפה פטור. אפי' למ"ד טריפה חיה דסופו שימות בחצלה זו ומדע דהא רבא אית ליה טריפה חיה צפרק קמא דתמורה (דף י"א: ושם) ומיניה נראה דהתם גרסינן רבה בר פלוגתיה של רב חסדא ועוד דסברתיה הפוכה צפרק קמא דצבורות (דף ג. א. ושם):

בפני בית דין חייב. כגון דלאוהו ציוס שדינן על ראייתם דאי ראוהו צלילה צעי עדות כלמוכח

בשהובל (ביק ד' ז: ושם) וליין דצבע עדות צענין עדות שאתה יכול להזימה: **שור** טריפה שהרג חייב.

אע"ג דצטליה פרק ד' ו' (שם דף מד:) פטרינן לרבי שמעון שור שנחטין להרגו את זה והרג את זה מטעם דכמימת צעליס כך מימת השור לא דמי דהתם הטעם שור

לשניהם אצל הכל צלמס שייך לפטור מטעם עדות שאי אמה יכול להזימה וצשור לא שייך דאס הוזמו עדים משלמים דמי שור טריפה לצעליס:

ב"ד חייב שלא בפני ב"ד פטור ב"ד חייב דכתיב^א ובערת הרע מקרבך שלא בפני ב"ד פטור דהויא לה עדות שאי אמה יכול להזימה הא תו למה לי היינו תך הרובע את הטריפה איצטריכא ליה מהו דתימא ליהוי כמאן דמשמש מת וליפטור קמ"ל דמשום הנאה הוא והא אית ליה הנאה ואמר רב אשי רבא אמר ר' אפיילו עדי טריפה שהוזמו אין נהרגין עדי טריפה שהוזמו וזממין ואמר רבא שור טריפה שהרג חייב ושור של אדם טריפה שהרג גוסס

בעליו יומת קרינן ביה השור ויסקל וכל היכא דלא קרינן ביה וגם בעליו יומת לא קרינן ביה השור ויסקל רב אשי אמר ר' אפיילו שור טריפה נמי שהרג פטור מאי טעמא כיון דאילו בעלים הוו פטורי שור נמי פטור: שיסה בו את הכלב וכו' (ז' אמר רב אחא בר יעקב כשתמצא לומר לדברי ר' יהודה ארס נחש בין שיניו הוא עומד לפיכך^ב ומכיש בסייף ונחש פטור לדברי חכמים^ג ארס נחש מעצמו הוא מקיא לפיכך נחש בסקילה^ד והמכיש פטור:

מתני' והמכה את חברו בין באבן בין באגרוף ואמרוהו למיתה והיקל ממה שהיה ולאחר מכאן הכביד ומת חייב ר' נחמיה אומר פטור שרגלים לדבר: **גמ'** תנו רבנן את זו דרש רבי נחמיה^א אם יקום והתהלך בחוץ על

אי לאו כחו טיול נסתם. תפול מיד כנגדה ולא ללדדין: **אלא** כח **כחוש** הוא. אינו כמו חזק אלא קלת כמו יש כחן והאי דלא אולה לעיל משום שכלה כח חזק הזריקה והאבן חוזרת לארץ אבל עדיין הולכת היא ממקלת כמו: ה"ג ר' יהודה בן צבידא אומר צוה אחר **זה** **האחרון** חייב וכו': **ע"ד** **לדויק** כל נפש ויכין דמתחילה סייגו עדו הראשונים

צהריגתו ליכא כולה נפש צמכת האחרון: **כל** **הוא** **נפש**. אפי' מקלטה ומיניה היכא דהכהו צבת אחת לא קטלינן ולכלה דאיש כי יכה אחר רחמנא ולא שנים שניהם: **הכל** **מודים** **בהורג** **אם** **אדם** **טריפה**.

כגון נקב הושט או קרום המוח: **שוא** **פטור**. מדלגא אפליגו ציה שמע מינה כיון דליכריס חמיכת סימנין חיותו גזרל קטילא חשיב ליה: **גגוסס** **צדיקי** **שמים**. וצא אחר והרגו הכל מודים שחייב דלא איתעביד ציה מעשה צרישא והרי הוא כמי: **גגוסס** **צדיקי** **אדם**. כגון זה שקרוב למות מחמת המכות אללא לא עשאוהו הראשונים טריפה: **מחסידי** **סמנין**.

סימן חיותא: **כל** **נפש** **לנפשי** **וכו'**. דמשמע כל דהוא נפש: **שוא** **חייב**. האחרון: **וצערס** **הרע**. והרי ראוהו רוחא: **שלא** **בפני** **צ"ד**. ואתה צא לחייבו על פי עדים פטור דאין עדותן

עדות דהויא עדות שאי אמה יכול להזימה לקיים צו דין הזמה שאס הוזמו אין נהרגין דגזרל קטילא צעו למיקטל: **אס** **טריפה**. אדם טריפה ורצנו חזירו צמטכז וכו': **חייב**.

דחא איכא הנאה: **כמאן** **דמשמש** **מס**. רוצע את המת: **והא** **איה** **ליה** **הנאה**. אבל רוצע את המת ליכא הנאה שעבר חמימותו ולחלותו ולנטלן: **עדי** **טריפה**. שכן עלמין טריפה: **שהוזמו** **נהרגין**. דכתיב ובערת הרע מקרבך: **לפי** **שאינן** **זוממין** **וזממין**. צדין זוממין וזממין. אותם שהיוזמו ואמרו להם צחותה שעה עמנו היימס אס היו צאין שנים אחרים וזממין אותם לומר היאך אתם זוממין את אלו והרי אתם עמנו היימס צמקוס פלוני אין הוזממין שנמלאו עכשיו זוממין נהרגין משום דגזרל קטילא צעי למיקטל הלכך כי לא אחזמו נמי לא מקטלי תך טריפה אפומיירו דהוה ליה עדות שאי אמה יכול להזימה ולא מקטלי. ולרבא כיון דעדות זוממין חדוש הוא אע"ג דהוי עדות שאי אמה יכול להזימה מקטלי: **זוממין** **וזממין**.

הזוממין את הראשונים כשהן נעשו זוממין הוו להו זוממין של זוממין קמאי. כל עדות זוממין קרו זוממין של גזון כדאמרינן זוממין צת כהן צאלו הן הנחנקין (למנן דף סד:): **וגם** **צעלי** **יומא**. כלו' כמימת צעליס (בסנהדרין דף ג. צ.) כך מימת השור. ולהא מילתא נמי מקשינן להו דכיון דאילו קטיל מריה שלא צב"ד לא מקטיל על פי

עדים כדאמרינן לעיל שור נמי לא מקטיל צעליס הוקש: **שיסה**. גירה: **השיך**. שאחז הנחש והוליכו והשיך הנחש צצשרו: צין שיניו עומד. כיון שזענו דלאו גרמא הוא שהרי כלי משחיתו צידו: **מכיש** **בסייף**. כדן רוחא: **מעצמו** **מקיא**. צנשיכחו וכשהשיכו זה עדיין אין צו כדי להמית לפיכך גרמא צעלמא הוא אף על פי שיוצע ספוסו להקיא מיניה לאו מכחו מיית: **לפיכך** **נחש** **בסקילה**. כדן שור הורג אדם דכתיב השור ויסקל (שם). שרגלים לדבר.

שלא מחמת הכאה. האילו ומתחלה היקל ממנה שהיה (תיר סה.).

ההורג עשרה בני אדם כרו פטורין. שאין ידוע אם יד מי נהרג (ב"ק ז' דענין שיהא כל נפש אדם. כל הנפש ואין כלל מהל לא הנפש ופטורים ממיתה (שם ב"ב.) וכל עדות שאי אמה יכול להזימה לא שמה עדות. דרממנא אמר (צריס יט) ודרכו השופטים הטעם והנה עד שקר העד וגו' ועשימס לו כאשר ימס לפשות וגו' עדות שאתה יכול לקיים את מרת הזמה הויה עדות ואי לא לא (פסחים יב. ובענין ע"ל ש"ס.) בין שיניו הוא עומד. וכל סומת הנחש יכל האדם (ב"ב ב"ב.) לפיכך מכיש בסייף.

דהוה ליה כאלו הנהו צצייף. שהורג ממש הוא ולא גורס (שם). נחש בסקילה. כדן שור הורג אדם דכתיב השור ויסקל (שם). שרגלים לדבר. שלא מחמת הכאה. האילו ומתחלה היקל ממנה שהיה (תיר סה.).

א) צ"ק י: טו. ג) ס"א ל"ג. א) לעיל מהל' צ"ק ע"ה: ד) צ"ק ב"ג: ה) ומהל' ז' אלא מנחל צמקין ואילו ל"ג משך ושיני צמקין ע"ק ארס: ו) ו"ל: ז) ונשי חוק' נדה כג: ד"ה ארס ומספסת מנחמס נמ: ד"ה וזכא דלממי וכו' צמרימון.

תורה אור השלם

1. ואי בי יכה כל נפש אדם מות יומת:
2. והקביא ההוא אן אלהי הקדוש ההוא יומת כי דבר קרה על יי אלהים המוציא אתכם מארץ מצרים והפך מביית עבדיי להיחייבן מן הידן אשר אף יי אלהיך לקבלת קה ובערה הרע מקרבך: דברים יג ו
3. ואם שור נקח הוא מתמל שלשם והועיד בבקלין ואלא ישקרו והמית איש או אשה השור ויסקל וגם בעליו יומת: שמות כא כט
4. אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקב המפכה רק שבתו ימן ורפא ורפא: שמות כא יט

מוסף רש"י

ההורג עשרה בני אדם כרו פטורין. שאין ידוע אם יד מי נהרג (ב"ק ז' דענין שיהא כל נפש אדם. כל הנפש ואין כלל מהל לא הנפש ופטורים ממיתה (שם ב"ב.) וכל עדות שאי אמה יכול להזימה לא שמה עדות. דרממנא אמר (צריס יט) ודרכו השופטים הטעם והנה עד שקר העד וגו' ועשימס לו כאשר ימס לפשות וגו' עדות שאתה יכול לקיים את מרת הזמה הויה עדות ואי לא לא (פסחים יב. ובענין ע"ל ש"ס.) בין שיניו הוא עומד. וכל סומת הנחש יכל האדם (ב"ב ב"ב.) לפיכך מכיש בסייף.

עדים כדאמרינן לעיל שור נמי לא מקטיל צעליס הוקש: **שיסה**. גירה: **השיך**. שאחז הנחש והוליכו והשיך הנחש צצשרו: צין שיניו עומד. כיון שזענו דלאו גרמא הוא שהרי כלי משחיתו צידו: **מכיש** **בסייף**. כדן רוחא: **מעצמו** **מקיא**. צנשיכחו וכשהשיכו זה עדיין אין צו כדי להמית לפיכך גרמא צעלמא הוא אף על פי שיוצע ספוסו להקיא מיניה לאו מכחו מיית: **לפיכך** **נחש** **בסקילה**. כדן שור הורג אדם דכתיב השור ויסקל (שם). שרגלים לדבר. שלא מחמת הכאה. האילו ומתחלה היקל ממנה שהיה (תיר סה.).